

فطره را به کی پرداخت کنیم؟

فطره رمضان ۱۴۴۷	
براساس نرخ گندم	۲۰۰ هزار تومان
براساس نرخ برنج وارداتی	۵۰۰ هزار تومان
براساس نرخ برنج ایرانی	۹۰۰ هزار تومان

احمد عدالتیان | فطره طبق فتوای شهید آیت الله خامنه‌ای و آیت الله سیستانی، بنا بر احتیاط واجب باید به فقرا برسد و فقیر کسی است که درآمد او کفاف هزینه‌های زندگی‌اش را نمی‌دهد.

کسی که در زمان وجود فطره پول ندارد، طبق فتوای شهید آیت الله خامنه‌ای، لازم نیست قرض کند و هر وقت پول به دستش رسید، می‌تواند پرداخت کند، اما آیت الله سیستانی می‌فرماید اگر می‌تواند، باید قرض کند و فطره را بپردازد.

فقیری که فطره دریافت می‌کند، محدودیتی در خرج آن ندارد و می‌تواند هر نیازی که دارد، با آن پول برطرف کند، ولی نکته مهم این است کسانی که سید نیستند، نمی‌توانند فطره خود را به فقیر سید بپردازند و فقیر نباید واجب‌النفقه شخص باشد؛ یعنی فطره را نمی‌توانیم به فرزند یا پدر و مادر خود بپردازیم، اگر خرج آن‌ها را می‌دهیم.

در اینجا حکم کارت به‌کارت فطره به حساب فقیر را هم مرور می‌کنیم؛ شهید آیت الله خامنه‌ای، کارت به‌کارت کردن فطره برای فقیری که در شهر محل سکونت مکلف باشد، صحیح است.

آیت الله سیستانی: مکلف می‌تواند مبلغ فطره را به حساب بانکی فقیر، واریز کند و وی را وکیل در برداشتن مبلغ از حساب بانک کند به اینکه حتماً فقیر، آن مبلغ را از حساب برداشت کرده، به عنوان زکات فطره از طرف او برای خود، قبول و تملک کند.

همچنین باید توجه داشت که طبق فتوای مشهور، مالی را که به قصد فطره کنار گذاشته‌ایم، نمی‌توانیم با مال دیگری عوض کنیم، بلکه باید همان را برای فطره بدهیم.

نکته پایانی اینکه لازم نیست حتماً فطره را به خیریه‌ها بدهیم و خودمان می‌توانیم به فقیری که می‌شناسیم، بپردازیم و مناسب است هرکه اول اطرافیان، فامیل و همسایگان خود را در نظر بگیرد و فطره را به آن‌ها بدهد. همچنین لازم نیست به آن‌ها بگوییم که این پول، فطره است و می‌توانیم به عنوان هدیه یا هر عنوان دیگری پول را به دست آن‌ها برسانیم.

شرح دعاهای روزانه

اللَّهُمَّ عَشِيْنِي فِيهِ بِالرَّحْمَةِ
وَأَرْزُقْنِي فِيهِ التَّوْفِيقَ وَالْعِصْمَةَ
وَطَهِّرْ قَلْبِي مِنْ غِيَابِ التَّهْمَةِ
تَاْرِحِيْمًا بِعِبَادَةِ الْمُؤْمِنِيْنَ

خدایا، مرا در این ماه با رحمتت فروگیر و توفیق و خودنگهداری نصیب کن و از تیرگی‌های تهمت دلم را پاک گردان. ای مهربان به بندگانی با ایمان!

کلیدهای درگاه رحمت حق

علیرضا وکیلی | حجت الاسلام والمسلمین عادل‌نیا در شرح دعای روز بیست و نهم ماه مبارک رمضان، به تشریح ۳ مقصد عالی برای روزه‌دار می‌پردازد: درخواست پوشش کامل رحمت الهی، طلب توفیق برای ترک گناه و پاک‌سازی قلب از تاریکی‌های شک و تهمت تا با آمادگی کامل به استقبال عید سعید فطر برویم.

استغاثه برای پوشش کامل رحمت الهی

در آغاز این دعای شریف می‌خوانیم: «اللَّهُمَّ عَشِيْنِي فِيهِ بِالرَّحْمَةِ»، روزه‌دار با ادبیاتی سرشار از محبت، از پروردگار می‌خواهد که در این روز، تمام وجودش را با رحمت بی‌پایان خود پوشاند. این درخواست در روزهای پایانی ماه رمضان، اهمیتی دوچندان می‌یابد؛ چراکه انسان مؤمن که یک ماه با انس سرچها، روزه‌داری، قرانت قرآن و نوافل، خود را آماده کرده است، اکنون انتظار دارد که خدای متعال این تلاش‌ها را ببیند و روح و روان، ظاهر و باطن او را در سایه رحمت خاص خود قرار دهد. رحمت الهی آن چنان وسیع است که شامل تمام شئون زندگی می‌شود و ایمان واقعی، عمل صالح و توبه مکرر، مهم‌ترین وسایل برای بهره‌مندی از این فیض بزرگ هستند. انسان با این درخواست، می‌خواهد در پایان این سفر معنوی، سراپا نور و رحمت شود.

طلب توفیق دوری از گناه

فرز دوم دعای عبارت «وَأَرْزُقْنِي فِيهِ التَّوْفِيقَ وَالْعِصْمَةَ» به یکی از مهم‌ترین نیازهای راهبران دینی اشاره می‌کند؛ نیاز به توفیق و عصمت. روزه‌دار از خداوند طلب می‌کند که به او توفیق دهد تا با حفظ و کنترل هوای نفس، از گناهان دوری و به سمت «عصمت نسبی» حرکت کند. عصمت به معنای درامان ماندن از لغزش و گناه است و اگرچه عصمت مطلق مختص انبیا و معصومین^(ع) است، مؤمنان نیز می‌توانند با تکیه بر توفیق الهی و تمرین مداوم، به درجه‌ای از پاکی و پرهیزکاری برسند که از بسیاری از آلودگی‌ها درامان باشند. این درخواست، نشان‌دهنده آگاهی انسان از ضعف‌های درونی و نیاز مداوم به یاری خداوند برای ثبات بر راه حق است.

پاک‌سازی قلب از تاریکی‌های شک و تهمت

نکنه سوم و بسیار حیاتی که در عبارت «وَطَهِّرْ قَلْبِي مِنْ غِيَابِ التَّهْمَةِ» مطرح می‌شود، پاک‌سازی دل از تاریکی‌های شک، سوءظن و تهمت است. بسیاری از بدبختی‌ها و درگیری‌های اجتماعی، ناشی از همین تاریکی‌های قلبی است که انسان را به دیگران بدگمان می‌کند. وقتی انسان عمل دیگر مؤمنان را حمل بر فساد می‌کند یا دچار وسوس‌های باطل می‌شود، قلبش کدر می‌شود و نورانیت خود را از دست می‌دهد. قرآن کریم نیز از کثرت گناه و شک به عنوان عوامل مُهر شدن روی دل‌ها یاد می‌کند. در این دعا، از خداوند مهربان که «رَحِيْمًا يَتَوَدَّى الْمُؤْمِنِيْنَ» است، می‌خواهیم که قلب ما را از این اوهام پاک کند تا با دلی روشن و صاف، قادر به درک حقایق و برقراری ارتباط سالم با خلق خدا باشیم.

شهریار نیوز
SHAHIRANEWS.IR
۱۴

معمولاً

پایان عبادت، آغاز مسئولیت در مسیر حق

عید فطر، تجلی ایمان در میدان عمل است

سماهه رضوانی | عید فطر در نگاه اهل بیت^(ع)، تنها جشن خوردن پس از روزه نیست؛ نشانه‌ای از بلوغ روح و آغاز مرحله‌ای نو در زندگی مؤمن است. رمضان فرصتی بود برای تمرین خویشتن‌داری و عید فطر، لحظه‌ای است برای سنجش دستاورد این تمرین. حضرت امیرالمؤمنین^(ع) می‌فرمایند: «همانا این عید برای کسی عید است که خداوند، روزه و نمازش را پذیرفته باشد و هر روزی که در آن نافرمانی خدا نشود. آن روز عید است. پس عید، نه زمانی ثابت در تقویم، بلکه حالتی است از خودآگاهی و بازگشت به مسیر الهی. در روز فطر، انسان مؤمن باید از خود بپرسد آیا روزه، تنها گرسنگی بود یا رشد هم کرده‌ام؟ ماه رمضان امسال برای ما خیلی متفاوت بود. شهادت رهبر معظم انقلاب و هم‌وطنان مظلوممان و ایستادگی در مقابل استکبار جهانی، ماه رمضان ۱۴۰۴ را برای تک‌تک ما متفاوت کرد و حالا باید عید فطرمان نیز متفاوت باشد.

عید بندگی؛ از تزکیه نفس تا اصلاح جامعه

حضرت امیرالمؤمنین امام علی^(ع) در خطبه عید فطر فرمودند: «و بدانید ای بندگان خدا که کمترین مزد مرد و زن روزه‌دار، آن است که چار کشد آن‌ها را فرشته‌ای در روز آخر ماه رمضان، مژده بگیرد بندگان خدا که آمرزیده شد برای شما آنچه گذشته است از گناهان شما و بیایید در آینده، چطور خواهید بود.» فطر یعنی عبور از خودپرستی به سوی مسئولیت، کسی که یک ماه با صبر و مراقبه زیسته است، باید اثر این سلوک را در رفتار و نگاه اجتماعی خود نشان دهد. رمضان، ما را از اسراف، خشم و خودخواهی پالایش می‌دهد تا بعد از آن، در میان مردم، تأثیرگذار باشیم و باعث آرامش یکدیگر شویم. عید فطر زمانی معنا دارد که در آن نشانه‌ای از رشد اخلاقی پدیدار شود. این عید یادآور این حقیقت است که عبادت واقعی با مسئولیت آغاز می‌شود. شادی‌اش از لبریز بودن سفره نیست، از آرام گرفتن دل و پاکی روح است. پس این عید را نیز به سمت بزرگاری مراسم بزرگ و بوق، در عوض حالا که کشور در وضعیت جنگ و مقاومت قرار دارد، سعی کنیم با بزرگ‌تر کردن سفره‌مان، بزرگی دل‌مان را نشان دهیم؛ کسانی را که می‌دانیم در این شرایط بیشتر از دیگران در جنگ آسیب دیده‌اند، سر این سفره‌ها بنشانیم و شادی عید را با هم تقسیم کنیم.

فطره؛ دوری از خودبینی و پیوند با عدل الهی

در احادیث آمده است که فطره، تکمیل‌کننده روزه است. حضرت امیرالمؤمنین^(ع) می‌فرمایند: «هرکه زکات فطره را بدهد، خداوند به سبب آن، زکاتی را که از مالش کم شده است، جبران می‌کند.» فطره در حقیقت نمادی از شکرگزاری است؛ پرداختی نه فقط از مال، مؤمن وقتی فطره می‌دهد، اعلام می‌کند که رزق خویش را امانتی از خدا می‌داند. نه تملکی شخصی. هدف، تنها اطعام نیازمندان نیست، بلکه تمرین دوری انسان از خودبینی است. همان‌گونه که روزه شکم را از طعام بازداشت، فطره روح را از بخل می‌شوید؛ عبادتی که میان طهارت فردی و عدالت اجتماعی، پیوند برقرار می‌کند.

عید گردهمایی مسلمانان

عید فطر فقط یک عید فردی نیست، بلکه باید زمینه‌ساز اجتماع و اتفاق اجتماعی باشد. مخصوصاً در زمانی که دشمنان با جنگ و رسانه، میان ملت‌های مسلمان فاصله می‌اندازند. عید فطر فرصتی است برای بازسازی اعتماد و وحدت؛ همان‌طور که قرآن کریم فرموده است: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»، و همگی به ریسمان خدا [قرآن و اهل بیت^(ع)] چنگ زنید و پراکنده و گروه‌گروه نشوید. (آل عمران، ۱۰۳) فطر، عید بازگشت به ریسمان واحد الهی است؛ تجدید میثاقی برای حفظ امت واحده، اکنون، در فطر، نتیجه رمضان و جهاد درونی آشکار می‌شود. اگر موفق شدیم خشم منفی را مهار کنیم و در عوض بغض و خشممان را بر سر شیطان و دارودسته آمریکایی و اسرائیلی‌اش فریاد بزنیم و خودمان را وقف وحدت مسلمان کنیم، یعنی پیروزی واقعی رمضان شده‌ایم.

نماز عید؛ شکر نعمت زیست در جامعه اسلامی

امام رضا^(ع) می‌فرمایند: «روز فطر از این رو عید قرار داده شد که روز گردهمایی مسلمانان باشد و در این روز گردهم آیند و برای خدا به صحرا (فضایی باز) درآیند و خداوند را بر منتهی که بر آن‌ها نهاده است، ستایش و به بزرگی یاد کنند.» نماز عید، تجسم همین روح جمعی است؛ مردمی با دل‌هایی پاک در صفی واحد، به شکرانه توفیق عبادت می‌ایستند. این وحدت، نه نماد ظاهری بلکه حقیقت بندگی است؛ اینکه همه در برابر پروردگار، سہمی مشترک از رحمت او می‌جویند. در روز فطر، تفرقه جایی ندارد، دل‌ها به فطرت بازمی‌گردند و زبان‌ها یک صدا «اللهم اهل الکبریاء و العظلمه» می‌گویند.

عید فطر؛ آغاز راهی تازه

در حقیقت، عید فطر فقط مقصد و اعلام پایان رمضان نیست، بلکه آغاز است؛ آغاز مرحله‌ای از حیات ایمانی که در آن، آموخته‌های رمضان باید به رفتار تبدیل شود. امام علی^(ع) فرمودند: «عید برای کسی است که خدا روزه‌اش را پذیرفته و از عبادتش خشنود است.» پس فطر به معنای انجام یک تکلیف نیست، بلکه نشانه قبولی آن تکلیف است. مؤمن باید از این روز الهام بگیرد تا با نیت خالص، زندگی را بر مدار صدق و خدمت بسازد. اگر رمضان، مدرسه تهذیب بود، فطر لحظه فارغ‌التحصیلی است؛ جایی که ایمان از مرحله احساس، به عرصه رفتار راه می‌یابد. مؤمن واقعی پس از رمضان، سرآسودگی بر زمین نمی‌گذارد؛ زیرا جهان هنوز از عدل الهی لبریز نشده است. فطر، روز پیروزی بر نفس است، ولی هر پیروزی مقدمه مسئولیت تازه‌ای است. مسلمان روزه‌دار حالا باید در جبهه انسانیت بایستد، با صداقت، بخشش و حمایت از آسیب‌دیدگان. این همان جمع‌بندی پیام فطر است؛ «عبادت اگر به عدالت نینجامد، ناقص می‌ماند و عید، زمانی عید است که در کنار شادی، به شراکت در رنج و دفاع از حق تبدیل شود.»

زندگی به سبک رمضان

ماهیان ماه را فقط خدا می‌تواند برای ما جبران کند و با قبول آنچه انجام داده‌ایم و آنچه نیتش را داشته‌ایم، گنجینه‌ای از عبادت قبول شده در رمضان الکرمیم در کارنامه ما درج کند.

بزرگان و عالمان دین و اهل خبره و فن برای جبران این کوتاهی بزرگ و رسیدن به این نکته مهم، راهی را رفته‌اند و آن، این است که از حق تعالی بخواهیم آنچه در شب‌های قدر برای ما رقم زده است، به خیر و رضای الهی تبدیل کند تا سالی پر از برکت، خوبی، موفقیت و سلامت داشته باشیم.

والبته مرور عملی آنچه انجام داده‌ایم و تمرین و تکرار خوبی‌ها و سبک آرام و مطلوب زندگی در ماه مبارک رمضان، مانند نماز اول وقت‌ها، احترام‌ها، کوتاه‌آمدن‌ها، بخشش‌ها، دعا کردن‌ها، اختصاص بخشی از وقت خود به زندگی عبادی و... - هرچند بسیار اراده می‌خواهد - می‌تواند تداوم مسیر بندگی را برایمان آسان‌تر و بیشتر از هر وقت و زمان دیگری محقق سازد.

از همین روست که برای روزهای پایانی ماه مبارک رمضان و تداوم این سبک زندگی خاص و بندگی ویژه، توصیه‌هایی شده است که از جمله آن‌ها می‌توان به دعای دهه آخر این ماه که در مفتاح‌الجنان آمده است، اشاره کرد؛ آنجا که نمازگزار بعد از اقامه نماز شب به خدا عرض می‌کند: «اللَّهُمَّ اَوْعَا حَقَّ مَا مَضَى مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ وَاعْفُزْنَا تَقْوِيَّتَنَا...» واقعیت همین نکته است که کسی را نمی‌توان یافت که ادعا کند حق ماه خوب رمضان را به جا آورده است. با همه توان و ظرفیتی که برای عبادت در این فرصت مهم هست و حتی اینکه خواب و نفس کشیدن روزه‌دار - که یک امر اجباری است - پاداش دارد، باز هم شاهد کوتاهی‌ها در این زمان ارزشمند هستیم و به همین خاطر است که در این دعا به خدا می‌گوییم: «به بزرگی خودت بر ما ببخش!»

اگر بخواهیم روز است با شمیم، نعمت این خدا ادامه می‌دهد.

فضای آسمان زندگی‌مان را پر از حضور فرشتگان می‌کند و ابلیس‌ها را در غل و زنجیر.

چه فرصتی از این بهتر که داشتیم و اکنون حال و هوایمان در روز آخر، بوی دل‌تنگی می‌دهد؛ درست مانند عاشقی که مدت‌ها در کنار معشوقش عطر زندگی گرفته است و حالا برای مدتی قرار است فاصله‌ای بگیرد و هر روز با خاطره‌هایش روزگار بگذراند و حسرت به دل در انتظار رسیدن وقت دیدار دوباره در تلاش و بی‌قراری است.

حالا دیگر اینکه حال و هوای خداحافظی با ماه بندگی خیلی خاص است، یک شعار نیست، بلکه نادایی از درون قلب بنده است و می‌داند که برای تداوم آن، نباید دست از تلاش بردارد؛ یعنی درست همانند همان عاشقی که هر روز کنار خانه معشوق می‌آید و نفس می‌کشد، بنده ماه بندگی، سبک زندگی‌مان را با کمک گرفتن از خدا ادامه می‌دهد.

حبيب ميرغادر
طبله حوزه علميه و کارشناس مذهبي

درنگ

وقتی روزهای پایانی ماه مبارک رمضان فرامی‌رسد، انگار دوباره جان می‌گیری و تازه دل‌تنگ حال و هوای این ماه بی‌ظن می‌شوی. بیشتر از هر چیزی در خلوت خودت، می‌خواهی این ماه بماند و همچنان دوروبرت را با هوای روزه‌داری، معطر ببینی.

بندگی در این ماه مبارک، آن قدر حس خوبی دارد که شاید نتوان برای ماه‌های دیگر چنین فرصتی را یافت؛ ماهی پر از دعا، نیایش و عبادت.

هرچند این وقت را می‌توان در برنامه روزمره زندگی خود ایجاد کرد، ولی بدون شک در حیات اجتماعی فقط یک فرصت خاص در نظر گرفته می‌شود که فضای شهر و شهروندی را به‌گونه‌ای ویژه تغییر می‌دهد و سبک زندگی را به سمت حال خوب می‌برد و آن رمضان است؛ ماهی که سرشار از راه‌های رسیدن به بهترین شیوه برای بندگی و قبول عبادت‌هاست؛ ماهی که فرصت قدم گذاشتن در بهشت را به‌آسانی در اختیار انسان قرار می‌دهد